

**Ngwuja'ri ngwanni ngwullu je
Bulij
Timijawuj gi'ra rom
Äni kitabanu**

Bulij gwuju korkon kündär gani Ruma anni üllüjng Timijawujing ngwuja'ri ngwee ngwüngün gi'ra rom (1.16–17). Gwüpicäär yelenya aar gwe obalu gwani yi'rany ngwulenge ndi ari gwa'ti ba be onja yomon ndi jalu gwumidu. Ngwube bupi Timijawujing ndi ila aar gwe ji kaji nggoo gwerre gwerre ndi aar 'rinye (4.9–21).

A Bulij diwayini yomon yegen yidi gwerreng gwüpäng. Ngwor'temaji Timijawujing 'to ndi mätinälü ngwuru ligor le'te pu Gideleny ndi übinälü gwanni gwujung gwanu (1.3–8). Bulij gwülädä Timijawujing ndi ari aa'ti gwa aar kadi ngwikirijin ngwe Abijuj, ngwuje be enggaci lanni lati übinälü ligor le lijilänü ngwelelle elelleng gwanni gwüjädi Ngwaalinganu.

Ngwüji ngwoko ngwuma 'di'ri aar gatani Bulijing, na ngwu'ter ngwanni ngwugataja düwä ngwube 'di'ri aar ele ngwaalu ngwu'ter ndi ondaci ngwüjü ngwuja'ri ngwudi Ngwaalu. A be 'di anni jung giye'rendenyanu ngwuji gito gwadi ayi, ngwujalu gwicänänü 'didanu ndi ari ngwuja'ri ngwudi Ngwaalu ngwa'ti ngwi'di, na la je Ngwaalu arnga lanni liru ngwüji ngwüngün.

Yajang yidi ngwuja'ri

1. Aganni Timijawujing (1.1–2)
2. Bulij gwor'temaja Timijawujing ndi ru ligor le'te pu Gideleny (1.3–18)
3. Geraja lāni giye'rendenyānu nga ru dīnād didi Yicu Kirictu (2.1–13)
4. Rūdi dāānū dijaw dapu yīiru dānni dijādī Ngwaalinganu (2.14–26)
5. Ngwūjī ngwadi eelle awa giyomon yidi gwodaning (3.1–9)
6. Gwuja ondacing ngwuja'ri ngwanni ngwujaw (3.10—4.8)
7. Ondaji gwani ligo'ro lidi Timijawuj na aganni gwudi mī'rā (4.9–22)

¹ Ngwuja'ri ngwee ngwīndī 'dūnggūny āny gwani Bulij gwuru doo'ra dūkājāār didi Yicu Kirictu bupi gwe gwudi Ngwaalu, anaku ngwuja'ri ngwanni ngwaru ngwe gwudi midi ndi Yicu Kirictu. ² Ngwūllījī nje gījū gūny gāmnīny gani Timijawuj. Ara gu yīmī'rū ji na inā na adatalu gwanni gwīndī Ngwaalu ngwuru Papa na Gideleny dege dani Yicu Kirictu.

Rūdi ligor le'te pu

³ Nggwuca Ngwaalinga yāy 'tu ngwanni ngwati nje āpījī yobo ligor le lijaw anaku āpījā je gu ngwūgūrnā ngwūny yobo, dilu de na lingen le ngaa je gwe jalu ngwāy ngwe ndi otaci Ngwaalingalu gwūny. ⁴ Nyi diwayini yal yunga, nyi jada ndi ang engga, nunnu nyi jayanu gwulleney. ⁵ Nyi diwayina āmning Ngwaalu gwunga gwanni gwuru 'didanu, gwanni gwuju gwele gidīgūrnā dunga dani Loyej ngwuji ndi nanni gwunga gwani Yuniya, na gwenene āny

gwücinänü ndi ari nggwo 'to 'dunggunga. ⁶ Yiru giyee yigäbüciny ndi ari nga diwayiniyi ndi gägiräji ligä gwani angidaji gwanni gwuma ang Ngwaalu angidaci alliji gwe ngwuy nono ngwüny 'dunggunga. ⁷ Ndi ari ligi'rämä lanni läädäär nje Ngwaalu, lä'tüdi ligi'räm lidi yedeny, ngwube ru ligi'räm lidi yiima, lidi änni, ngwuru ligi'räm lidi bebere.

⁸ Nunu aa'ti yaaru ya ji ndi ondaji gwani Deleny dege na aa'ti yaaru ya ang ape gwani äny gwanni nggwo giyu'rung gwani nginde. Nda be acajidi giye'rendenyanu gwani ngwuja'ri ngwanni ngwujaw, yiima ye yidi Ngwaalu. ⁹ Nginde gwanni gwuminje gilängidiyā aar nje urnidada ndi mididi gwanni gwuju'ru, ya'ti ani ndi ari yere yärrär je aar be ani bupi gwüngün na yimi'rü yüngün. Yimi'rü giyee yätädäär nje ndi Yicu Kirictu 'tu'tu gwerre, ¹⁰ yima be 'tädinälü gweneno ila gwe gwudi Gilang gwege, gwani Yicu Kirictu, gwanni gwuma päda yi'ranyalu ngwü'täji midingalu na ji gwudi gwur'taling giburalu ngwuja'ri ngwe ngwanni ngwujaw. ¹¹ A gwani ngwuja'ri ngwee ngwujaw, lige'teny nyi ru diji dondaju nyi ru doo'ra dükääär nyi ru doorta. ¹² Yiru giyee ndi ari nggwiyü dirbä anaku jiny gu. Aar nyi 'ti be yaaru apu, ndi ari nggwülingidi yärüng gwanni gwuminyi gu ännä, nyi icinänü ndi ari nginde gwäti yiima ndi arnga yiiru yüny yanni yiminje äñjälü 'dünggüngün gwani gomom nggä'di.

¹³ Yanni yima je 'dingini 'dünggüny, mäti je aar ru gora gidi ngwuja'ri ngwanni ngwüdü kayalu, änni gwe Ngwaalu aar ru änni ndi Yicu

Kirictu. ¹⁴ Arngana 'didanung gwudi ngwuja'ri ngwanni ngwujaw ngwänijäär jälü 'dungguna, nga je arnga ara gu Ligì'rim lanni Liju'ru gendaci yiima lanni gilo 'dengganu.

¹⁵ Nga gwülingidì ndi ari ngwüjì 'dar ngwaalu ngwani Ajiya ngwumiiny gatani, Biliguj na Ar-muginij gilo gwanu.

¹⁶ A Onejebroj na ngwu'dun ngwüngün inä Delenya, ndi ari gwati nyi gwe jalu yomon 'dar aar nyi gataji düwä, aa'ti yaaru apu gwani yu'rung yüny. ¹⁷ Aar nyi be manni minälü gwur'tal 'di aar nyi mbuji anni jung Ruma. ¹⁸ A Delenya inä ngindeng komon nggä'di. Nga gwülingidì ndi ari awa nginde gwendaciny guy ngway ngwe ngwonyadu ngenone Abijuj.

2

Undu ngwäy giyiuru yidi Kirictu

¹ A gwani giji güny, ojema nono giyimì'rü yanni giyo ndi Yicu Kirictu. ² A ngwuja'ri ngwanni ngwuma je 'dingini 'dünggüny ngwari nyi ngwe ngwäyanü ngwüjì ngwanni ngwänggädi je ngwonyadu, ätädi je ngwüjü ngwänggädä je ngwuru yigor ye'te pu ngwädi ndi enggaci ngwüjü ngwu'ter.

³ Or'temaja gidärbänü, ar ru le'te le'te nga ape yongra yijaw yidi diji didi Yicu Kirictu. ⁴ Gwanni gwati ape yongra gwati 'ti äniyä ligo'ro lüngün giyiuru yi'ter. Nginde gwunana ndi jada kumndananganu güngün. ⁵ Yiru gu ye'te ye'te 'to ndi ari diji danni dati enati ndi dokati, dati ape gu'ru manari da'ti enatu anaku ari gu ngwuja'ri.

⁶ Diji danni dati undi ngwäy ndi kwoy, diru dadi ru gi'ra ndi ape gu'ru güngün gidi yuula. ⁷ İriyâ ngwäyälü ngwuja'ri ngwee ngwaru nyi ngwe, ndi ari Deleny da ang ätäda bebereng gwani yi'ral giyee 'dar.

⁸ Diwayina Yicu Kirictung gwü'di'rälü giyi'ranyanu, gwuru digüürnä ndi Däwüd gwuru deleny. Ngwuja'ri ngwuru ngwee ngwanni ngwujaw ngwanni ngwati nje ondaci ngwüjü

⁹ ngwanni ngwiyi nyi gu dirbä 'di aar nyi giki yu'rung ye nono minyi ru diji dige'ta giimra. A be ngwuja'ri ngwudi Ngwaalu ngwa'ti gikanalu.

¹⁰ Yäy gu no, äny gwor'temaja giyi'ral 'dar gwani ngwüji ngwanni ngwäbrinä, ndi ari ngindenga 'to aar mbuji gilanging gwanni nggwo ndi Yicu Kirictu näji gwe gwudi gwur'taling.

¹¹ Ngwuja'ri ngwee ngwädi gu,
Manari a layu Kirictunga le,
gwa ar le midi 'to.

¹² Ma ar or'temaji,
gwa ar le ape yelenya.

Manari gwuma ar nyi'rini,
nginde 'to gwunje nyi'rini.

¹³ Ma ar 'ti rüdi ligor le'te pu 'dünggüngün,
nginde gwa ru ligor le'te pu,
ndi ari gwa'ti gwa nyi'rini ligo'ro lüngün.

Rüdi dinäd digwällinä Ngwaalu

¹⁴ Diwayiniya ngwüjü yi'ral giyee. Nga je arnga ngwäyänü Ngwaalu ndi ari kadadi ngwuja'ri gwati 'ti apu yi'ral yere yanni yiru 'didanu, gwati geraji ngwüjälü 'dogo ngwanni gwati 'dingini. ¹⁵ Undu ngwäy gwullenya nga gwällini

Ngwaalu, nga ru däänü dapu yiiru da'ti yaaru apu giyiiru yüngün nga inggidi yi'ral yanni yiru 'didanu inggiding gwanni gwindi kayalu. ¹⁶ 'Tüdi ngwuja'ranu ngwudi ye'rr, ndi ari lanni lati äni giyi'ralanu yanni yiru gu no, lati 'tü aar kedani gidrü didi Ngwaalu. ¹⁷ Ngwuja'ri ngwegen ngwanni ngwati aar je enggaci ngwüjü, ngwati badalu nono doya ngwanginu. Nono Iminiyujing Bilotej gwe, ¹⁸ lanni lima je ngwuja'ri doda ngwanni ngwuru 'didanu. Lati ari 'dī'ri giyi'ranyanu gwuma ila gwuma ele, yi'ral ye giyee, lima geraji ämningälü Ngwaalu gwudi ngwüji ngwoko. ¹⁹ A be yidingo yidi ngwuja'ri ngwudi Ngwaalu, yijalu ndom, yingädädäär je dilge de ndee, “Deleny diru dilingidi ngwüjü ngwüngün.” Aar ari 'to, “Gwanni gwati äpiji Delenya dege yiiru, ngwujo'renyana giyi'ral yanni yiki.”

²⁰ Ngwu'dunanu ngwanni ngwupa, ngwati 'ti äti ngwonyanu ngwuru dab na buta 'dogo, aar be äti 'to ngwonyanu ngwuru yū'ri na yimo. Ngwoko ngwati aar ngwe ape yiiru yanni yijaw na ngwoko ngwati aar ngwe ape yiiru yanni yirngü. ²¹ Manari diji dima aar ga'ru giyi'ral giyee yirngü, da aar de ape yiiru yanni yijaw, da aar ju'riyi, da jayi gidoorta a da aar ja'rima ndi ape yiiru yere yanni yijaw.

²² 'Tüdänü ndi ami'ra gwudi yamal gwanni gwuki, nga dünälü nga äti ämning Ngwaalu nga äti ämning, nga äti adatingalu ngwüjüngä le 'dar ngwanni ngwati urnidi Delenya yigor ye

yiju'ranu. ²³ 'Tüdänü ndi garnati gwudi ye'rr gwuru 'tur, gwülingidä gwe gwati apa kading. ²⁴ A ya'ti ädi gïdinäd didi Deleny ndi kadi. Ngwube manni ru danni dijaw liguri ngwüji 'dar, ngwuburni ndi enggaci ngwüjü, ngwädiyï liguralu. ²⁵ Ngwuje ra'ti lanni lati iniji ngindeng ligor le lijilänü, ndi ari ma je Ngwaalu allici kil, aar jo'renyana aar lenge ngwuja'ri ngwanni gwuru 'didanu. ²⁶ A ndi ari ngwuje allici kil aar o'ra yigor yegen aar gwanna ngwü'dibä ngwudi dijego'rr ngwanni ngwuma aar gu i'dänü aar ru ngwinäd gwüngün.

3

Dïrbä didi gomon gidi gwodaning

¹ Nggwunana ndi ang diwayini ndi ari giyomon yidi gwodaning, gaji ga ji gojema gwulleny. ² Ngwüji ngwa gwurla ndi änni yigo'ro yegen, ngwänni ngwü'rinyä, ngwa piyi yigo'ro yegen, ngwa iringini, ngwa ari ngwulem, ngwa nyortaci mbumbung janu, ngwa nyi'rini ndi gwä'räci ngwüjü aar je ci yäy 'tu, ngwa rngi. ³ Ngwa erne änning, ngwa'ti ngwa düdäniji ngwüjänü, ngwa änni ngwüjü nono, ngwa 'ti ngwa määtä lingina, ngwa 're ngwäy, ngwa je yi'ral ke ngwäy yanni yijaw. ⁴ Ngwa gwurlanu ngwüji ngwe, ngwa büdäci yi'ral ngwäy, ngwa 'tüyi ngwu'ra ngwengen, ngwa 'ti ngwa änni Ngwaalinga ngwa je ngwong gwudi didlä ami'ranu. ⁵ Ngwa ru ngwumur'tuny gidrü didi Ngwaalu aar be 'ri'rinyini yiima yüngün yanni yapu yiiru. 'Tüdänü ngwüji ngwanni gwuru gu no.

⁶ Ndi ari ngwo ngwoko ngwati ändädä ngwüjü ngwu'dunanu aar 'du'di ngwayu ngwanni ngwami'ratu ngwüpinä gwanni gwuki a je ami'ra 'dar gwanni gwuki mananu. ⁷ Ngwati aar je enggaci giyomonalu 'dar a je 'ti be yi'ral ändi giyi'ranu a'tur ndi ari aar bebere ngwuja'ri ngwanni ngwuru 'didanu. ⁸ Ngwuru nono Yennejinga Yamburuj gwe lanni lübinä Müjängälü. No yiru gu 'to ngwüji ngwee ngwübinä ngwuja'ralu ngwanni ngwuru 'didanu. Aar ru ngwüji ngwuki ya'ranya ngwa'ti ädi ndi ämni Ngwaalu. ⁹ A be ngwa'ti ngwa ji ndi 'dongga gweere ndi ari ye'rr yegen 'dar ya 'tänälü gilingenalu ya je ngwüji engga, anaku 'tädaär gwälü yidi Yennejinga Yamburuj gwe.

Bulij gwülädi Timijawujing

¹⁰ A be nga gwülingidi enggacing gwüny 'dar, nga lenge elelleng na buping gwüny, nga lenge ämning Ngwaalu na määtäng gwudi ligor lüny, nga lenge ämning na or'temajing gwüny. ¹¹ Nga lenge übiningälü gwanni gwübinäär nyi gwe ngwüjälü, na yi'rendenya yüny 'dar yanni yimbujiny Andakiya, Ayikuniya na Lijitra. Ngwüji ngwübininyälü übiningälü gwuru yedeny. Aar nyi gu be Deleny gätäjä giyi'ralanu giyee 'dar. ¹² Yiru gu 'didanu ndi ari gwere gwanni gwaru gwadi eelle drü de ndi Yicu Kirictu ngwuru dikirijin, gwa aar übinälü. ¹³ A be ngwüji ngwanni gwuki na ngwanni ngwati idänänü ngwube kani giyi'ral yegen yanni yiki. Lati dudiyi ngwüji ngwu'ter la dudiyi yigo'ro yegen. ¹⁴ A be nga, mätinälü ndi enggaci gwanni gwuma

ang enggaci nga gwe icinänü. Nunnu nga gwülingidi ndi ari yärü gwuru gwenggacanga. ¹⁵ Ndi ari 'tu'tu yogo ye nga gwülingidi gitab gidi Ngwaalu ganni gati ang bebereye nga ji nga mbuji gilanging ämnï gwe gwunga ndi Yicu Kirictu. ¹⁶ Gitab ku gïndi Ngwaalu gijaw ngwaalu ngwudi enggaci gwanni gwuru 'didanu, ndi girinya, ndi ja'rima na ndi reraji gwani dünälü. ¹⁷ Nunnu a dijï didi Ngwaalu mbuti ngwuja'rimani ndi 'di'ri yiuru ye 'dar yanni yijaw.

4

Ola ngwäyänü Ngwaalu

¹ Nggwa ang ola ngwäyänü Ngwaalu na ngwäyänü ndi Yicu Kirictu gwanni gwa ji gwila gomom ge'te ndi pïci ngwüjü yelenya ngwanni ngwumidu na ngwanni ngwayu komon gidi ge'te yelenya yüngün, ² ndi ari nga ondaci ngwüjü ngwuja'ri ngwanni ngwujaw, nga je jici mama kaji ganni gijaw na kaji ganni ga'ti jaw. Ra'tu ngwüjü nga je girinya nga je ojemeye nono määtä gwe liguri gwulleny na enggaci gwe gwanni gwujaw. ³ Ndi ari gomom ga ji gila ngwüjï ngwa'ti ngwa ämnï ngwuja'ri ngwanni ngwïndi kayalu. Ngwa be manni gwä'ränï ngworta nono ngwonyadu ngwanni ngwaru ngwe yigor yegen, aar je ondaci ngwuja'ri ngwanni ngwämi'rädi ngwänänü ngwegen. ⁴ Ngindenga lima gwü'rübäji ngwuy ngwänï ngwegen ndi 'dingini ngwuja'ri ngwanni ngwuru 'didanu, lima je lütülütü gwuru 'tur dudiyi. ⁵ A be nga, 'ritu gi'ra gunga giyi'ral

'dar, nga or'temaji gädärbänü, nga ape yiuru yidi doo'ra denggaca ngwüjü ngwuja'ri ngwanni ngwujaw, nga 'di'ri yiuru ye yunga 'dar.

⁶ Ndi ari midi gwüny gwuru nono di'rica dībäläjärälü dani mī'rini nono, a gaji gima ila gadi yi'rany yüny. ⁷ Äny gwuma ape yongra yanni yijaw, gwuma obani nggwuma ici ndi dokati, nggwuma määtädä ämning Ngwaalu. ⁸ A be gweneno gilo lidüniciny gu'ru ge gigi'tijäär nyi gidi gi'riba gidi yeleny gidi dünälü gadi aar nyi Kirictu gwuru Deleny didünälü giki gomon nggä'di. Äny gwä'tüdi jücü aar be ru 'to 'dar lanni gilo lidünicä 'tädingälü gwüngün yigor ye yegen.

Ngwuja'ri ngwudi mī'rä

⁹ Unda ngwäy gwulleny nyi ilijä puprang, ¹⁰ ndi ari Dimaj, gwuma ämni didlä ndee gwuminy gatani gwuma ele Täjlänüki. Kiraj gwuma ele Galatiya na Tütüj, gwuma ele ngwaalu ngwani Dalmatiya. ¹¹ Luka gwuru jücü ngwuju nyi gwe gweneno. Millidana ndi Murkuj nga apana. Nginde gwujaw ngwuny gendaci guy giyiuru. ¹² Nggwuma ükäji Tiyakujing kündär gani Abijuj. ¹³ Ma ang ila, apana direda didi gennala danni digätijäniny Karbujing kündär gani Truwaj nga apana yitab yüny, gwece gwece yanni yiru ngwurna. ¹⁴ Dijindala dani Älijikändär gwärrijiny yi'ral ya'ti jaw a'tur, gwa Deleny reraji gwani ape gwüngün. ¹⁵ Arngana ngindeng 'to gwani ligo'ro

---

4:6 4.6 Bilipä 2.17; Adad 15.1-5   **4:10** 4.10 Külüji 4.14; Bilimün 1.24   **4:11** 4.11 Yiuru 15.37-39; Külüji 4.10   **4:12** 4.12 Yiuru 20.4; Külüji 4.7-8

lunga, nggwo gwinijä ngwuja'ralu ngwege gwuleny.

¹⁶ Gomon nggoo yirnü anni picäär nyi yelenya, äny gwuru gwuruca ligo'ro lüny jücü. Diji dere da'tiny de dünü aar nyi ruci. Aar nyi be gatanalu 'dar jücü aar ele. Nggwotaci Ngwaalingalu ndi ari aa'ti ling je i'raci ngwuja'ri ngwee ngwegen.

¹⁷ A be Deleny ru düdüniny de aar nyi ojemeye nono, aar nyi gäbici nyi äti yiima nyi ondaci ngwüjü ngwuru Garany ngwuja'ri ngwe ku ngwanni ngwujaw. Ngwaalu ngwügätäjäny yi'rany nono dijü digätäjäär diira ngwulem. ¹⁸ A Deleny diny gätäjä giyi'ral 'dar yanni yiki, gwuny gu etadi 'di gwunyi ülätii giyelenyanu yüngün yidi gerala. A näji ru gwüngün gwur'tal. Yiru gu.

Aganni gwudi mi'ra

¹⁹ Aganna Bärjkilläng na Äkillä na gubu gidi Onejebroj. ²⁰ Arictuj gwuma jalu kündär gani Küründüj. Nggwuma gatana Trubimujing gwümä ngenone kündär gani Milatuj. ²¹ Unda ngwäy nga ila gwerre gwerre digo da'tina indä. Ngweengga ngwani Yubulij, na Puduj, na Linü, na diweengga diru gera dani Kilawudiya, na ngweengga 'dar, ngwaganna. ²² A Deleny ji giligi'räm lunga. Ara je gu yimi'rü ji.

Laro Bible (Bible)
Laro NT

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Laro)

Contributor: ECS Diocese of Khartoum Translation Department

This text box needs to have content for PT9 to upload is to the DBL.
All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

80c639f7-4569-5ffa-a77d-5df4c223631f